

FORFATTER-JURISTEN
JACOB CHRISTIAN BIE

1738-1798

MED SÆRLIGT HENBLIK PÅ HANS OPHOLD I OSTINDIEN

AV

LORENTZ BIE (†)

(Tilrettelagt for trykning av LOUIS E. GRANDJEAN)

JACOB CHRISTIAN BIE, der var broder til den kgl. chef i Bengalen, oberst OLE BIE, har efterladt sig et tvivlsomt navn i den danske litteraturhistorie. Han var vel en søgt leilighedsdigter, som rystede versene ud av ærmet, ligesom man har anerkendt hans versifikatoriske talent, mens eftertiden har frakendt hans dramatiske værker værdi. Hans bønskrifter på vers og hans klagedigte er av en egen gribende art, men der lå unægtelig også en dyb tragedie bag! Det er denne, der her vil blive gjort et forsøg på at gøre rede for.

Bie var født i Trondhjem 1738 og blev student derfra 1757, studerede en kort tid i København, men vendte tilbage til Trondhjem 1758, hvor han væsentlig ernærede sig som lejlighedsdigter. 1764 blev han cand. phil., og vendt tilbage til København begyndte han her sin digteriske virksomhed ved 1765 at udsende „Originale Danske Moralske Fabler i bunden Stil“. Fabel no. 6 om Bæveren kritiserede vistnok Grev DANNESKJOLD-LAURVIGS forvisning, fordi han havde bortført skuespiller ROSES datter „han havde kun et blomster brækket / som dog var skabt at lugte til / men hvordan det end var, man hørte dommen blive / vor bæver skulde sig fra Daphne skov begive“, og aben i fabelen var formodentlig ingen ringere end greve A. G. MOLTKE (se Bidrag til Cencurens Historie under Frederik V, Hist. Tidsskr. 6. R. 1889/90). Det hjalp ikke, at Bie havde sikret sig professor KRATZENSTEINS „imprimatur“ ved snildeligen at dedicere bogen til professorinden, som forøvrigt endnu 3 år senere var gudmor til hans datter (Trinitatis kirkebog 1/3 1768), bogen blev konfiskeret og for-

fatteren dømt til at hensættes på Christiansø, hvad han dog unddrog sig ved at flygte.

Bie, der var blevet gift 7. august 1761 i Trondhjem med **METTE MARGRETHE LEMMEL**, døbt 23. okt. 1732 i Trondhjem (datter av **JØRGEN LEMEL** og **MARIA LEMCHE**), var nu som familieforsørger i en vanskelig situation, selvom han allerede det næste år blev benådet. Ved en skrivelse av 25. februar 1768 (Kgl. Saml. fol. 710) klager Bie sin nød for konferensraad **BOLLE WILH. LUXDORPH**: „Deres højædelhed kand være forvisset om, jeg er høyst ulyksaling; min kone er nedkommen i barselseng. Jeg har intet at redde mig med, ingen at flye til, eyer hverken brænde eller føde, og kand ey faa mit barn døbt, allene av mangel. Jeg har søgt hjælp af nogle, men er afvist med hårdhed, kort, min tilstand er ynkværdigere end en betlers, og dog kand jeg ey blotte mig offentlig“ og beder konferensråden forbarme sig over ham.

Bie fik da bestallingen som procurator 1768, men kom næsten omgående i ny forlegenhed. Han havde været 2 unge mennesker, brødrene **SVEND** og **FRIEDERICH CHRISTENSEN**, behjælpelig med at fjerne deres søster fra hendes formynders hjem og anbragt hende andetsteds. I den anledning indkaldtes brødrene for magistraten, men de udeblev. Istedet indsendte de et av Bie conciperet skrift, hvori de i en studs og hoven tone erklærer, at søsteren ikke behøver at finde sig i nogen despotisk behandling fra formynderens side o. s. v. Da magistraten saa, at Bie stod bag sagen, blev han kaldt op i magistraten, hvor han forsvarede, hvad der var sket og „slog knip med fingrene“. Dette medførte en alvorlig advarsel til ham, om han en anden gang vilde undgå straf. (Se *Stampes Erklæringer V* pag. 546.)

Den 30årige digter-procurator var respektløs og stolede for meget på sit gode hoved, der senere kun skulde bringe ham i ulykke . . . Når komponisten Poul Rasmussens spredte optegnelser (*Persh. Tidssk. 3 V, 58*) betegner Bie som „vittig, udsvævende og ondskabsfuld“ skal det nok ramme. Det må vel med rette betegnes som ondskabsfuldt vid, når Bie juli bededag 1769 fik degnen i Hvidovre kirke til at lade ham præke dær til teksten fra højsangen 3, I „Jeg ledte om nætterne i min seng efter den, min sjæl elskede“, og som det fremgår av vidneudsagnene (kancelliets arkiv) fra prædikestolen har leet til degnen **FRANTS BECH** og et med ham fulgt selskab på 3 mandspersoner og 2 fruentimmere, som skulde have leet tilbage til ham igen, ligesom de indbyrdes skulde have haft mange vanhellige og forargelige gebærder! Bies vittighedsdjævel har utvivlsomt forledt ham til en farlig tve-

tydighed. Det gjorde ikke sagen bedre, at han 1770, efter at Struensee havde ophævet cencuren, udsendte et flyveskrift bl. a. om gejstlighedens indkomster, hvorav det umiskendeligt fremgik, at han vilde præsterne til livs. Skriftet vakte overordentlig opsigt og fremkaldte en hel litteratur både for og imod (jfr. Bibl. Dan. II 908 f.).

Jeg har læst prædikenen (Thottske Samlinger 410 4to), men tror ikke, at den for nutidsøren vilde virke videre anstødelig, så det må vel være den underforståelse mellem Bie og ovennævnte selskab, der har bragt ham i forlegenhed. I prædikenen findes intet – som andetsteds i forfatterlexika anført – om bøn for fruentimmere i smågaderne, ej heller for opdigtede personer, for hvem der lyses til ægteskab, tværtimod er der erklæringer om, at prædiken er holdt med sømmelig ærbødighed, og av alle(?) tilstedeværende tilhørere med stilfærdig andagt uden latter påhørt!

Højesteret dømte 1771 Bie til rasphuset på 6 år!

Samtidig havde han en anden kriminel sag løbende, idet han lod udfærdige et falsk monopol til bogtrykker THIELE til catechismer og psalme bøgers udgivelse (Eiler Nyström: Luxdorps Dagbøger 1, I, 430 under datoen 6. juli 1771). I Bies eget selvforsvar, dateret stadens civile arresthus 14. december 1771, skildrer han „spøgen“: „Bogtrykker Thiele måtte kunne sige sig selv, at context, underskrift og segl var en spøg, og behøvede ikke at rende fra Herodes til Pilatus med dette privilegie. Jeg har som en fattig sollicitant lagt her i 7 år med kone og børn, og ej haft en skilling soutien, jeg har ågret med mine ringe talenter, ikke dovenskab, ikke liderlighed, men en uundgæelig armod har neddraget mig, jeg har prøvet hvad kulde, sult og tørst formår . . . således drev flyttedagen og mit af min vært for husleje tilbageholdte tøj mig første gang hen til Fischer“.

Av kancelliets arkiv fremgår det, at Bie havde udfærdiget dette privilegium for en bogtrykker og derunder sat majestætens navn samt påsat et i rødt vox trykt kgl. segl. Komponisten Poul Rasmussen fortæller, at Thiele gav 100 rdl. for dokumentet. Selvom Bie altså høstede økonomisk vinding ved „spøgen“, er der alligevel noget, der tyder på, at han drev gæk med Thiele, når henses til, at privilegiet drejede sig om cathekismer og salmebøger; det var just den genre Bie devoverede sig i med sine flyveskrifter og den nys omtalte prædiken. Fra regeringens side var dens „spøg“ med de barbariske domme dog nok så grovkornet efter en moderne opfattelse.

For dette falskneri dømmer højesteret 1772 Bie til at have forbrudt sin hånd, ære og boeslod. Den 9. april 1772 indstiller kancelliet

imidlertid til regeringen, at da Bie i forvejen er dømt til at arbejde 6 år i rasphuset, om han må befris for at miste hånden mod at arbejde for livstid i tugthuset. Regeringen følger indstillingen 10/2 1776 og Bies skæbne synes dermed at være beseglet for livstid. Det går imidlertid anderledes! Han fik dog *noget* ud av livet og sin uomtvistelige begavelse.

*

Stuckenberg har i „Fængselsvæsenet i Danmark 1742–1839“ (1896) betegnet Bie som en meget lastefuld person, som man havde tænkt sig at sende til Guinea, men nøjedes med at indsætte i rasphuset, hvor han fritoges for arbejde! Han vilde ikke erkende, at han var fange, spillede op og sang og trallede, modtog til kl. 11 aften besøg på sygestuen, hvor han besvangrede en livsfange; han var kort sagt en i høj grad besværlig og fortrukken person. Uden tilladelse havde han indrettet en lille forretning med sukker, the og tvebakker m. m. inde i Børnehuset. I løbet av et par år havde han dog forbedret sig!

Hermed forholder det sig efter mine undersøgelser som følger. „Den 30. 5. 1774 fødte MAREN SØRENSDATTER uægte et drenge- og et pigebarn. Den 2. juni næstefter blev drengen i dåben kaldt CARL FRANTS og pigen CAROLINE FRANCISKA. Hun foregav til barnefader, som og ved dåben blev udlagt, en soldat ved navn MATHIAS NIELSEN af dem, som bærer grønne opslag“ (Børnehusets dåbsprotocol pag. 279). Pigebarnet Caroline Franciska udkom av børnehuset 29. 5. 1777 og blev til opdragelse overtagen av madam Bie! (Børnehusets straffede Kvinder paa Livstid fra 1740 pag. 56; i Landsarkivet). Sammesteds erfares, at Maren Sørensdatte var fængslet 1759 og da var 28 år gammel, hendes brøde bestod i, at hun havde avbrændt en gård i Baldersbrønde.

Bies ægte datter JULIANE BIE skrev i sit „memorante“ „Den 8. juli 1790 kom min Søster Caroline Franciska Bie fra Tranquebar til Serampor med Capt. Berg, førende Companiets Skib Dannebrog“. Bie havde åbenbart lyst tvillingedatteren i kuld og køn, uden at jeg har fundet derom.

Forskellige litteraturhistorier lader Bie forsvinde fra rasphuset til Vestindien og Guinea, men det forholder sig vist anderledes. Bie søger ganske rigtigt 4. juli 1773 om at måtte sendes til Vestindien, men det avsloges, da vestindisk kammer erklærede, at han let kunde finde lejlighed til at flygte derfra. Den eneste forbindelse, som Bie mig vitterligt har med Vestindien er den, at hans „Philopatreas“ trende

Bemærkninger“ udkom på St. Croix under titlen „Philopatreas remarks“ wrote in Copenhagen nov. 23 1770 and published at request, translated from the original. St. Croix, printed and sold by Daniel Thibou 1771. 4. december 1774 søger han om at måtte sendes til Ostindien, men da kompagniets direktion erklærede, at da hans broder var dets overhoved i Bengalen og sekretær i Trankebar, vilde det være ham en tort, hvorfor også dette avsloges. Om broderen, Ole Bies, helt anden stilling hertil skal senere berettes. Den 11. januar 1776 befaler kongen, at Bie i stedet for at sendes til Ostindien skal sendes til Guinea, men da kompagniet har forestillet, at der på kysten ikke er nogen lejlighed til at anbringe fangearbejdere, ændres det til, at resten av rasphustiden eftergives, og han skal arbejde for livstid i tugthuset. 6. august 1777 søger Bie om at måtte få sit eget kammer eller sendes med en tålelig gehalt til Bornholm, hvilket også avsloges.

25. 11. 1777 kommer den kgl. kabinetsordre:

„Da den bekendte Jacob Bie kan av sin broder i ostindien modtages, så ville vi nu endeligen dette tilstå, dog således, at han fra børnehuset kommer lige på skibet, hans arbejde allerede kan dær ophøre“. Der anmodes tillige om, at der på skibet gøres sådanne foranstaltninger, at han ej kan komme iland.

Om avrejsen fortæller brev av 8. 12. 1777 fra direktionen pr. „Rigernes Ønske“. capt. Bagge:

„Da hs. kgl. maj. allernådigst har bevilget sr. Jacob Chr. Bies løsladelse fra hans fængsel på hans broders hr. Bies underdanigste ansøgning og at han måtte rejse til ham, så udgår han til den ende efter allerhøjeste befaling ligeledes med dette skib og har vi til en køye, gangklæder etc. udlagt for ham 40 rdl., som factoriet igen av hans broder vil sørge for at få indbetalt i compagniets kasse med den sædvanlige agio.“ Man fristes til i denne frigivelse at se noget mere end hensyntagen til oberst Bie i Bengalen, som var højt anskreven. Man har nok fundet de Jacob Bie overgåede domme lovlig strenge. Man havde jo allerede mildnet dem eengang, da man først benådede Bie for at miste hånden med den motivering, at han havde fået en arbejdsdom, hvortil han jo skulde bruge hånden! Besynderligt virker i alt fald den næste benådning kort efter, da han også fritages for tvangsarbejde, uden at man samtidig vender tilbage til spørgsmålet om derefter at lade ham miste hånden! Senere holder man, som vi skal se, næsten hånden over ham ude i Ostindien. Dette må vel tages som et indicium for, at man vilde gøre gjort uret imod ham god igen på sæt og vis. Oprejsning fik han dog aldrig.

Bie avsejlede fra København med „Rigernes Ønske“ 9. 12. 1777 og ankom til Trankebar 23. 7. 1778. Dermed var hans fængselstid endt, og det stod ham nu åbent at begynde et nyt og bedre liv takket være broderens forbøn og tillid til, at hans hjælp kunde genrejse den dømte og efter nutidens skøn strengt straffede. Det var et delvis forfængeligt håb; kancelliet fik ret, at det blev til Ole Bies tort, at broderen kom ud til Trankebar. Jacob Bie selv fik dog ikke så lidt ud av resten av sit liv og børnene gik det godt. . .

*

Endnu mens Bie sad i sit fængsel, havde han tilskrevet broderen, den „bengalske nabob“ og åbenbart bebrejdet ham, at han intet udrettede for ham. Herom vidner et svar i kommercekollegiet, ostindiske journaler, av 12. januar 1778 fra Frederiksnagor, altså skrevet, mens Bie allerede er på vej derud:

„Min kiereste broder.

Dit kierkomne brev av 4 dec. 1776 er mig rigtig tilhænde kommen; Du kand nu vel ey være uvidende om, at ieg i begyndelsen af samme år med skibet Tranquebar Capt. Junge på det indstændigste og veemodigste hos directionen av det Ost. Comp. har anholdt om dets intercession om Din frihed. (Dir. har i så fald aldrig tilskrevet mig) og når den nåde skulde erholdes, at den da gunstigt vilde tillade Dig med kone og børn at overgå til Indien, da jeg skulde sørge for Din videre lykke og ønsker jeg hiertelig med næste skib hertil iår at fornemme den glædelige tidende, at min ansøgning har haft det forønskede udfald.

Du tager fejl, min broder, når Du tror, at mit hierte er blevet koldt mod Dig og at årsagen dertil, som Du supponerer, skal have været ufordelagtige beretninger til mig etc.“.

Nej, broderens hjerte slog varmt for ham, og Ole Bie har jo også kendt hans positive egenskaber.

På den smukkeste måde har Ole Bie lagt al sin indflydelse på vægten for at komme broderen til hjælp i den lidt beskæmmende tro, at han vilde være i stand til at „sørge for hans videre lykke“. Det blev skam, han fik til tak, for broderen tog ikke hensyn til hans position.

I „Ostindiske Personalia og Data“ har Kay Larsen anført, at Jacob Bie ved ankomsten til Bengalen blev beskæftiget med Ole Bies rederivirkksomhed, men herom har jeg intet videre fundet. Av Ewalds papirer, breve udi copier fra factoriet i Bengalen til factoriet i Tranque-

bar, ses det derimod 9. 9. 1780, at Jacob Bie har været benyttet til skifteskriver. Broderen har vel ment, at hans juridiske kundskaber passende kunde bringes i anvendelse, så meget mere som han konstituerer broderen som notarius publicus i 1781. Kort efter må han være gået i engelsk tjeneste, da han udnævnes til kadet, og 16. aug. samme år forfremmes han til fændrik eller løjtnant (India Office, London). Fra engelsk tjeneste får han afsked 14. febr. 1785 i Europa, da han er på rejse hjem i selskab med broderen.

Jacob Bie akcepteres altså strax ved sin ankomst til Indien, og der er også vidnesbyrd om, at han bliver optaget i en engelsk loge som frimurer, hvor godtfolk må være gået i borgen for ham. Man har gjort ham meget værre, end han var.

Den 27. 10. 1781 avsender factoriet i Trankebar et brev til direktionen i København, hvori berettes, at i anledning av stridighederne i Bengalen mellem Fix (om denne se min artikel: Johan Leonard Fix 1735–1807 i Persh. Tidsskr. 10. III, 1. 1936) og EHLERS¹, og imellem rådet og factorierne, har factoriet i Frederiksnagor en vis mistanke til Jacob Chr. Bie „at han formentlig er den, der har været og er årsagen til alle de uroligheder, der indtil denne tid vedvarer, hvilken mistanke er grundet derudi, at førend sidstnævnte Bie kom til Frederiksnagor, levede hr. Fix og hr. Ehlers i god enighed og rådet med factoriet næsten ligeså . . . derimod blev ligeså hastig som Jacob Bies overkomme skete og hans medtagelse i offentlige forretninger uenighedssæden strax udstrøet. Han blev av sin broder konstitueret notarius publicus og exoffices forrettede sine pligter for første gang på requisition av hr. Ehlers imod hr. Fix, hvorom vi i forrige brev har meldt. Det var at ønske, at dette urolige hoved måtte forvises alle de danske etablissementer, da vi har årsag at frygte, enten et eller andet ondt opspind av ham, hvilket hans vittige geni, som mest viser sig i ondskab, meget let kan indfinde“.

Man havde altså hurtigt opdaget Bies „vittige geni, som mest viser sig i ondskab“, – og i besiddelse av megen malice har han jo nok været, omend gæk og dril ikke altid behøver at være pur ondskab – tugthuset havde i hvert fald ikke avet ham. På den anden side er Bie måske heller ikke blevet modtaget særlig venligt av sine landsmænd, som kendte nøje til hans fortid. Med brev av 16. 10. 1781 skriver gouvernementet hjem:

„Den med skibet „Rigernes Ønske“ udkomne Jacob Chr. Bie ansøgte sekretærtjenesten, men da vi ikke vide, om hs. maj. allernådigst har forundt

ham nogen oprejsning eller på hvad vilkår hand er her udkommet, har vi tilskrevet rådet, at vi ikke kunde foreslå ham til nogen kgl. tjeneste.“

22. 1. 1782 svarer cancelliet og bifalder, at gouvernementet ikke har antaget Jacob Chr. Bie til sekretær i rådet i Frederiksnagor, således som av dette foreslået.

I 1784 klager factoriet i Bengalen over Jacob Bie, og begærer copi udsendt av de domme, som er overgået ham. Av direktionens svar forstår man, at det er med velberåd hu, at Bie i sin tid er udsendt uden kommentarer:

„Det vilde være ubilligt handlet, om man ved at udsende de over Jacob Bie i højesteret ergangne domme vilde have søgt at forspilde hans lykke. Da han nu ikke mere er på dansk grund i Indien men i engelsk tjeneste, vil al forfølgelse være overflødig.“

Standpunktet var på sæt og vis hensynsfuldt nok både overfor Jacob Bie og chefen Ole Bie, men man kan ikke forbise, at det samtidig kan have skadet ved at give næring til de løseste rygter. . .

I årene 1785–88 var Jacob Bie – mon i overensstemmelse med løsladelsesvilkårene? – hjemme i Danmark sammen med broderen.

Ved tilbagekomsten er Bie slået ind på sin gamle kurs at stifte ufred igennem prokuratorkneb og sit vittige geni, ja, han må have drevet spillet såvidt, at det omsider er gået op for broderen, hvordan det stod til med ham. I skrivelse av 8. 10. 1792 fra Ole Bie til generalmajor ANKER² hedder det ganske usmykket:

„Da ordren om krigsforhør av Møller ankom, tog Møller sin tilflugt til min broder Jacob Bie, til hvilken alle, som kommer i knibe, henvender sig for ved hans snilde råd og juridiske krumspring at blive reddede.“

Umiddelbart derefter rapporterer KREFTING³ ved skrivelse av 29. 11. 1792 til gouvernementet:

„Sålænge en Jacob Chr. Bie ikke bliver udsat av colonien, er det plat umuligt at få stedet i orden. Dette menneske fordærver enhver, der hertil ankommer, sætter folk i hår sammen, giver råd, der er revolterende, forfører unge mennesker fra moralske dyder til moralske laster og kort sagt! har ligesom en magnetisk kraft for at tiltrække sig adherenterne, dem han går så længe til hånde med fordømmelige råd til at de i bund og grund er ruineret. En sådan person er det. hr. OBELITZ⁴ har til medhjælper og hvis selskab han

daglig søger, han bruger ham i alle sine forretninger og næppe gjøres der en notarial translation eller skrives der et brev uden at Jacob får sine fingre deri. Således har forholdene været siden 1784.“

Man vidste, at hos hr. Obelitz var stemmen Jacobs! Nå, Obelitz blev snart efter uvenner med Jacob, men gør det godt igen med et udateret brev, der lyder:

„Vi er masons, vi er høje masons; hver gang jeg tænker på vor forbindelse gyser jeg, her er en del av vore brødre kommen og flere er nu i vente; hvad skam for os at opføre os således imod hinanden.“ Ventelig har de to logebrødre forligt sig . . .

Gouvernementet udtaler under 3. november 1793 sin undren overfor Ole Bie, at denne ikke – trods sit kendskab til og opfattelse av sin broder – udviser ham av kolonien. Ole Bie svarer 14. 1. 1793: at ganske vist har han uden persons anseelse og familieforhold udtalt sig om Jacob Bie, men gouvernementet vil dog finde det ubroderligt, ja umenneskeligt at forvise ham i landflygtighed trods det, at han er en person, som alle, der har noget at skjule, henvender sig til og som ved sine krumspring aldrig kan rammes av loven“. Dette skudsmål er interessant, thi det fortæller os dog, at Jacob Bie har været så klog at holde sig fri av loven – og dette har jo sikkert dobbelt ærgret hans mindre kløgtige landsmænd, der vel med rette fordømte hans intriger og juridiske kneb.

Krefting ses at dele Ole Bies opfattelse, at han ikke kan udvise sin egen broder alene på et moralsk grundlag; han skriver 25. 5. 1796 til gouvernementet og opfordrer dette til at forvise Jacob Bie, da Ole Bie som broder dårligt kan gøre det, hvorimod gouvernementet kan befale det. Gouvernementet svarer Krefting 2. 6. 1796, at det meget vel véd, at Jacob Bie er et rasphusmedlem „men vi ville aldeles ikke indlade os i at give befaling til hans udtagelse av Frederiksnagor. De hr. byfoged Krefting ved selv, hvilke rettigheder *De* har som politimester og beder Dem bruge Deres conduite“.

Sagen er ganske oplagt: Jacob Bie har intet juridisk forbrudt; det véd Krefting til overflod, og alle forsøgene på at blive Bie kvit støtter sig alene på moralske domme og så ikke så lidt på kendsgerningen, at han notorisk er rasphusmedlem. Det sidste punkt har såvel kancelliet i København som gouvernementet krævet holdt ude av betragtning, men i omdømmet løber ingen fra sin fortid!

Bies beskæftigelse som skifteskriver og juridisk medhjælper hos notarius publicus har givet ham en vis position som jurist, men han

er letsindig nok til at agere både prokurator og dommer i Frederiksnagor, hvilket han jo ikke var berettiget til. Her er der mulighed for påtale eller udvisning. Omsider synes gouvernementet, at løsningen findes her, idet det under 9. 2. 1797 tilskriver Ost. Comp., at Krefting har anmodet om tilladelse til at forvise Jacob Chr. Bie, når han måtte finde det nødvendigt, men at en sådan tilladelse forlængst er givet Ole Bie og at gentage den nu vil kun skaffe os ubehageligheder med oberstlieutenanten, da Krefting jo som politimester kan foretage den slags på egen hånd eller forelægge spørgsmålet for rådet, hvorefter gouvernementet lettere kunde billige det. Gouvernementet kan ikke tro, at Krefting er uvidende om, at Jacob Bie agerer både prokurator og dommer i Frederiksnagor!

Men Krefting tør ikke foretage noget pr. konduite. Kancelliet skriver 4. 11. 1797 til gouvernementet: „I anledning av byfoged Kreftings anmodning om at måtte forvise Jac. Chr. Bie fra Frederiksnagor mener man ikke at kunne gøre dette uden lovlig adkomst, må derfor ganske overlade dette til stedets øvrighed; når det formenes, „at enhver på stedet kender ham som et uværdigt og trætkekært menneske og derfor ikke søger eller ønsker hans selskab og omgang“ måtte han måske selv bringes på den tanke for bestandig at forlade Frederiksnagor, hvor man så lidet agtede på ham.“ Dette smager lidt av en næse, thi klagerne var jo overdrevne; det er vitterligt, at Bie havde adskillige venner og logebrødre, som støttede ham, så hvorfor skulde han frivillig forlade kolonien, hvor han dog fandt sit levebrød uden at være kommet på kant med loven.

Mærkeligt er det unægteligt, at Bie ganske kort efter i 1798 „kom på den tanke for bestandig at forlade Frederiksnagor“, han døde nemlig, og dermed fik sagerne sin naturlige løsning.

Hans uægte datter Caroline Franciska, der var født i Børnehuset blev først gift i Benares 3. 12. 1793 med skibsfører CHRISTOPHER HALS (S. af kapt. i nordenfjeldske skiløberbatll. LORENTZ CHRISTIAN HALS og MARIE JOHANDATTER HARSTAD), død 24. januar 1800 i Kbhvn. (Ass. Kg.), om hvem jeg har skrevet i artiklen „Juliane Marie Wallich, et tidsbillede fra Dansk Ostindien“, Pers. Tidsskr. 11, II, 1941, og i hvilken jeg forøvrigt har citeret et par av de bilag, som her er gentaget til belysning av Jacob Chr. Bie, derefter med dommer i den sorte ret i Frederiksnagor OTTO LAURITZ BIE (S. af overførster ved sølvværket på Kongsberg TARALD ROSS BIE og MARTHA MARIA FLYG), som var hendes fætter.

Bies ægtefødte datter Juliane Marie blev 2° gift med biskop i Viborg NIELS ESMARCH ØLLGAARD; sønnen JØRGEN blev først lieute-

nant, derefter kaptain i engelsk tjeneste, mens sønnen OTTO LAURITZ druknede som skibsfører i den bengalske havbugt kun 29 år gl. Der skete ingen milieu-reducering. Se iøvrigt Lorentz Bie: Den norsk-danske Slægt Bie. Kbh. 1947.

*

Bies levnedsløb var i høj grad dramatisk; trods sine talenter fik han vel ikke det ud af livet, som han skulde, dertil kom hans bohème-natur og hans trættelyst og oppositionelle sind ham for meget i vejen. Han måtte sande, hvad han selv digtede i „Om Slagsmålet i Heltens Gjæstebud“:

„Således ufreds-storm i frydens største sommer
og tvedrags galde midt i vinens sødhed kommer
som om Pandora her sin æske åbnet har,
så oprørt, vred og ond det hele selskab var.“

Vist er det, at Pandora fra den oldgræske fortælling, „alles gave“, forsåvidt Bie og hans omgivelser angik, fra sin berømte æske lod udgå alverdens ulykker og sorger, og som Bie i ungdommen digtede i „Bæveren“ om greve Danneskjold-Laurvigs forvisning, „at han skulde sig fra Daphne skov begive“, således måtte han jo selv forlade kongerigerne i sin modne alder. Der er altid noget tragisk ved velbegavede personligheder, som ikke kommer på deres rette hylde. At Bie ikke var uden talent og dygtighed vil vist fremgå av denne levnedsbekri-velse og med hensyn til hans „forbrydelser“ var de måske mere en galgenfugls alvorlige streger, som havde et strøg av noget wesselsk over sig; men Bie og Wessel var jo også landsmænd. Om Bies for-fattervirksomhed henvises til Biografisk Leksicon. I Ostindien var hans pegase tavs; pennen blev brugt på anden vis.

NÆVNTE PERSONERS DATA

1. DITLEV EHLERS blev ansat i As. Comp. 1773, var bogholder til han efter striden med Fix pludselig rejste hjem i 1780, han boede 1785 i Kiel, hvorfra han søgte om chefsposten i Frederiksnagor.
2. PETER ANKER (1744-1832) guvernør i Ostindien, kom til Trankebar 1788 og var da udnævnt til generalmajor (Biogr. Lex.).
3. JACOB KREFTING (1757-1828) kom til Frederiksnagor 1787 som byfoged og 3. stemme i rådet. Han var jurist og overtog efter Ole Bies død 1805 chefstillingen. (Se Persh. Tidsskr. 10, V, 219.)
4. BALTHAZAR LUDVIG OBELITZ (1763-?) exam. jur., blev 1788 sekretær i rådet i Frederiksnagor samt by- og skiftesriver. Måtte flygte av frygt for arrestation fra sine kreditorets side til den franske koloni Chandernagore, hvor han fik avsked 1797. (Se Persh. Tidsskr. 10, V, 219.)